

Motion till riksdagen
2007/08:Kr332

av **Torbjörn Björlund m.fl. (v)**

Idrott för alla

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Bakgrund	2
4	Främja fysisk aktivitet, främst bland barn och ungdomar	3
5	Näridrottsplatser, idrottsanläggningar och arenor	4
6	En långsiktig och förutseende planering	4
7	Statens bidragsgivning till en självständig idrottsrörelse	4
8	Intäkter av spel	5
9	En jämställd idrott	6
10	Diskriminering och HBT-frågor	6
11	Idrotten och miljön	7
12	En trovärdig idrott	7

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i samverkan med berörda parter intensifiera det arbete som syftar till att långsiktigt stimulera åtgärder som ger fler möjlighet till ökad fysisk aktivitet, främst barn och ungdomar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa en god tillgång på näridrottsplatser, idrottsplatser och andra arenor och anläggningar där ett brett spektrum av idrotter kan utövas oavsett om dessa idrotter domineras av kvinnor och flickor eller män och pojkar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur en mer långsiktig och förutseende planering ska göras möjlig för idrottsrörelsen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den statliga bidragsgivningen till idrotten måste respektera idrottsrörelsens självständighet och att staten ställer upp mål och riktlinjer för sin bidragsgivning utifrån det perspektivet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidmakthålla en reglerad spelmarknad.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för en jämställd idrott.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för ökad kunskap om HBT-frågor och diskriminering vad gäller etnicitet och funktionshinder.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för ökad kunskap i miljö- och klimatfrågor.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid den statliga bidragsgivningen betona ett fortsatt arbete för en trovärdig idrott ren från droger och dopning.

3 Bakgrund

Den svenska idrottsrörelsen tar ett stort ansvar när det gäller att få många att komma igång med fysiska aktiviteter av varierande slag utifrån olika intressen och möjligheter för den enskilde. Riksidrottsförbundet (RF) upprätthåller väl fungerande kontakter med de politiska organisationerna, vilket ger möjlighet till ett stimulerande utbyte av idéer med respekt för de olika rollerna. RF har antagit en rad olika program på en rad olika områden, t.ex. etikfrågor, jämställdhet, frågor om sexuell läggning osv.

Nu finns det dock en rad olika åtgärder att vidta för att implementera alla dessa program i hela den svenska idrottsrörelsen, in i styrelserummen och ut i omklädningsrummen. Mer pengar till idrottsrörelsen under den pågående mandatperioden skulle ge fler möjlighet att delta i idrottsutövandet oavsett kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder eller socioekonomisk bakgrund, avgifterna kan hållas ned, flickorna ges likvärdiga möjligheter till idrottsutövande osv. Vi ser fram emot en kontinuerlig utvärdering av satsningar för att se utfallet och dra lärdom inför framtida stöd till idrotten.

Vänsterpartiet konstaterar att idrottsrörelsen är vårt lands största folkrörelse med cirka tre miljoner medlemmar och över en halv miljon ideella ledare. Vi kan också konstatera att "den svenska modellen" lett till makalösa framgångar inom den internationella idrotten i ett stort antal idrottsgrenar. Vi vill särskilt peka på idrottskvinnornas stora framgångar i olika grenar.

De svenska idrottsframgångarna kan till stor del hänföras till det ideella engagemanget, där en stor bredd av idrottsutövare från barn- och ungdomsåren ger en imponerande topp, som i sin tur inspirerar nya utövare att komma in i idrotten. I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram att alla ska kunna idrotta, att arenor och anläggningar finns på rimligt avstånd, att det inte kostar för mycket att delta osv.

Trots allt positivt som vi förknippar med idrotten, finns det en rad oros-tecken och problem som vi vet att idrotten försöker jobba med. Ändå vill vi uppmärksamma frågorna. Exempel på problem är kommersialiseringen av idrotten, finansieringen, beroendet av sponsorer, dopning, ätstörningar, sexifiering, exploatering, utrustningshysteri, tidig utslagning, bristande jämställdhet, synen på personer med funktionshinder och på personer med olika sexuell läggning.

Vänsterpartiet menar att idrotten stimulerar många till fysisk aktivitet, vilket främjar folkhälsan. Det är därför rimligt med ett långsiktigt samhälleligt stöd till idrotten, som inte görs beroende av hur spelmarknaden utvecklas. Vi betonar att den statliga bidragsgivningen till idrotten ska utformas med respekt för idrottsrörelsens självständighet och oberoende men med tydliga uppsatta mål som står i samklang med de grundläggande värderingarna i vårt samhälle. Staten kan ställa upp vissa mål för bidragsgivningen, men det är upp till idrottsrörelsen att bestämma hur målen ska uppnås.

4 Främja fysisk aktivitet, främst bland barn och ungdomar

Det finns en pågående debatt om barns och ungdomars aktivitet eller brist på sådan. De flesta verkar vara överens om att det i grunden är bra med fysisk rörelse, inte minst i unga år, för att bygga upp hälsan och därmed kunna förebygga ohälsa och skador längre fram. Till denna diskussion hör också diskussionen om att ett stort antal barn och ungdomar ägnar sig åt stillasittande aktiviteter framför datorn eller tv:n och dessutom har fått matvanor som inte

Fel! Okänt namn på

är så hälsosamma. Sammantaget leder brist på fysisk aktivitet och felaktig kost till att många barn och ungdomar i hela västvärlden, också i Sverige, är överviktiga med dålig kondition och styrka. Det innebär i sin tur risk för ”välfärdssjukdomar” som t.ex. hjärt-kärlsjukdomar, benskörhet och diabetes redan i unga år. Det krävs därför att berörda parter samverkar om att ta fram ett brett åtgärdsprogram i syfte att långsiktigt stimulera åtgärder som ger fler möjlighet till ökad fysisk aktivitet, främst barn och ungdomar. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

5 Näridrottsplatser, idrottsanläggningar och arenor

I samhällsplaneringen är det viktigt att det säkerställs att det ska finnas utrymme och möjlighet till lek, fysisk rörelse och spontanidrott på t.ex. skolor och i våra bostadsområden. Undersökningar visar, enligt RF, att t.ex. förskolebarn inte gärna rör sig mer än 50–150 meter från hemmet på egen hand. I åldern 7–9 år utökas visserligen avstånden men inte mer än upp till ca 400 meter. Trots detta är det fortfarande inte ovanligt att nya bostadsområden planeras och uppförs utan någon tanke på att det i närområdet ska finnas möjlighet till fysisk rörelse. Detta är förstås ohållbart om vi vill möjliggöra att fler blir fysiskt aktiva. Med tanke på att barn inte rör sig så långt ifrån hemmet är det viktigt att det finns grönytor, lekparker och små idrottsplatser i närheten av det egna hemmet sett ur barnets perspektiv.

Näridrottsplatser, dvs. små och flexibla idrottsanläggningar som inte utgår från organiserad idrottsverksamhet utan som inbjuder till spontan fysisk rörelse, är värda att pröva. Byggandet av sådana torde i första hand ligga på kommunerna, dock med benäget bistånd från staten. Men även i övrigt är det av stor vikt att man säkerställer en god tillgång till idrottsplatser idrottsanläggningar och idrottsarenor som inbjuder till idrottsutövande i ett stort spektrum av idrotter oavsett om dessa idrotter sett till antalet utövare domineras av kvinnor och flickor eller män och pojkar. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

6 En långsiktig och förutseende planering

Den statliga bidragsgivningen utgår från synsättet att idrott stimulerar många till fysisk rörelse, vilket främjar folkhälsan. Så länge idrotten lever upp till eller arbetar seriöst mot uppställda mål är det också logiskt med ett långsiktigt statligt stöd på en säkerställd nivå. Ett sådant system ger trygghet och goda möjligheter för idrotten att planera sin verksamhet långsiktigt och på ett genomtänkt sätt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Statens bidragsgivning till en självständig idrottsrörelse

Det är av yttersta vikt att idrottsrörelsen kraftfullt reagerar och tar tag i de problem och faror som på olika sätt kan hota idrotten och dess identitet. En idrott som erhåller ett stort samhälleligt stöd måste vara öppen och tillgänglig för alla. Kostnaden för att idrotta får inte skena iväg och bli ett faktiskt hinder för mångas deltagande. Dopning, utslagning, kommersialisering, sexifiering och andra negativa inslag måste motverkas kraftfullt och åtgärder vidtas för att uppnå en till fullo jämställd idrott.

Vänsterpartiet menar att statens bidragsgivning till idrotten måste utformas med respekt för att idrottsrörelsen är en självständig och oberoende folkrörelse. Staten sätter upp mål och riktlinjer för sin bidragsgivning, och idrottsrörelsen beslutar om hur medlen ska användas för att målen ska kunna uppfyllas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Intäkter av spel

Intäkter av spel har blivit en alltmer avgörande del av idrottsrörelsens finansiering. Där finns bl.a. rörelsens egna folkspel, med bl.a. Bingolotto som gett betydande intäkter till idrottsrörelsen, som emellertid har tappat andelar av den totala spelmarknaden. Intäkter från traditionella lotterier, bingoallianser osv. har också haft stor betydelse. Till detta kommer överföring av medel från Svenska Spels överskott, inte minst till barn- och ungdomsverksamheten.

Det är glädjande att den olyckliga direktkopplingen mellan intäkter på värdeautomatspelet Jack Vegas och idrottsrörelsen numera har ersatts av ett vinstdelningssystem som utgår från hela överskottet i Svenska Spel. Systemet utgår från att det finns en reglerad spelmarknad förbehållen det allmännyttiga via staten och det ideella via folkrörelserna. En rad kommersiella, internationella spelbolag försöker aktivt angripa denna reglerade spelmarknad för att kunna ta för sig av en lukrativ spelmarknad. Detta ser vi från Vänsterpartiets sida som en stor fara för idrotten så länge delfinansieringen från Svenska Spel kvarstår. Därför vill Vänsterpartiet att statens bidrag till idrottens finansiering på sikt ska frigöras helt från beroendet av Svenska Spels vinster. Se även motion 2007/08:K330 för utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Det kan nämnas att riksidrottsförbunden i en rad EU-länder förra året enades om ett gemensamt uttalande till försvar för en fortsatt reglerad spelmarknad. Vänsterpartiet anser att den reglerade spelmarknaden måste vidmakthållas – för att motverka en alltmer aggressiv marknadsföring i kampen om att vinna marknadsandelar, för att motverka ett ökat spelberoende och ett minskat ansvarstagande för dem som drabbas av spelandets negativa sidor. För att säkerställa att överskotten från spel går till det allmännyttiga och den ideella

Fel! Okänt namn på

sektorn bör den reglerade spelmarknaden vidmakthållas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 En jämställd idrott

Idrottsrörelsen har på allvar tagit upp kampen för att ta steg mot en till fullo jämställd idrott. RF (Riksidrottsförbundet) konstaterar dock att det är långt kvar för att detta mål ska anses uppnått. Svenska idrottskvinnor plockar visserligen hem en imponerande mängd medaljer och topplaceringar i internationella tävlingar, men fortfarande utgör t.ex. kvinnor och flickor en minoritet av idrottsföreningarnas medlemmar och alltför få finns i specialförbundens styrelser. Ordförandeskapet är fortfarande till stor del förbehållet männen, och det är därför mycket glädjande att den nyligen omvalda RF-ordföranden är en kvinna med en gedigen bakgrund och förankring inom idrotten. Även bland landslagstränare och förbundskaptener dominerar männen kraftigt. Sexismen, sexifieringen och exponeringen inom idrotten drabbar främst de kvinnliga idrottarna, som tvingas eller uppmanas uppträda i åtsmitande kläder för att tillfredsställa t.ex. sponsorer. En annan återkommande och tröttsam diskussion är den om det finns manliga respektive kvinnliga idrotter, dvs. idrotter som anses vara mer eller mindre lämpliga utifrån kön.

Allt detta är uppenbara tecken som visar att idrotten fortfarande styrs av en tydlig manlig norm som idrottskvinnor och deras idrottsutövande ständigt relateras till. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska självfallet ha rätt och uppmuntras till att utöva vilka idrotter de vill.

RF antog en jämställdhetsplan 1989 som sedan återkommande har uppdaterats. Olika projekt har genomförts och RF har gett ut rapporten "Idrott, kön och genus – en kunskapsöversikt", som på en genomgripande och initierat sätt tar upp skillnaden i mäns och kvinnors idrottande, skillnaden i villkor osv. med en genomgång av genusteoretiska och filosofiska perspektiv. Idrottsrörelsen har således gjort mycket. Ändå återstår mycket att göra. Inte minst behöver alla goda idéer och insikter på central nivå pressas ut i alla distrikt, föreningar, styrelser och omklädningsrum. Staten bör stödja detta och bör därför i sin bidragsgivning poängtera vikten av fortsatt arbete för en jämställd idrott. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10 Diskriminering och HBT-frågor

Även inom idrotten förekommer trakasserier och diskriminering på grund av sexuell läggning, funktionshinder eller hudfärg och etnicitet. Arbete pågår inom idrottsrörelsen för att motarbeta diskriminering på grund av sexuell läggning, men mycket finns kvar att göra. I olika sammanhang återkommer kränkande ordväxlingar som anspelar på sexuell läggning, på funktionshinder eller etniskt ursprung. Detta är inte acceptabelt, lika lite inom idrotten som i

Fel! Okänt namn på

andra sammanhang. Det behövs ökade utbildningsinsatser för att öka kunskaperna om dessa frågor. Staten bör poängtera detta vid fortsatt bidragsgivning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11 Idrotten och miljön

Även inom idrotten behöver man uppmärksamma miljöfrågorna i allmänhet och klimatfrågorna i synnerhet. Det finns tankar inom idrotten när det gäller transporter. Samåkning och möjligheter att använda kollektivtrafiken är exempel på hur idrotten kan organisera sin verksamhet för att uppmärksamma miljöfrågorna. Samarbete med miljöorganisationer är ett annat exempel. Även här är utbildningsinsatser centrala för att öka kunskapen om dessa frågor. Staten bör stödja detta och bör därför i sin bidragsgivning poängtera vikten av ett fortsatt arbete med miljö- och klimatfrågor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12 En trovärdig idrott

Det är för idrottens egen överlevnads skull helt avgörande att komma till rätta med de problem och negativa sidor som finns inom idrotten. Mycket har gjorts och görs, men arbetet mot dopning och droger inom idrotten måste fördjupas liksom arbetet mot diskriminering. Kopplingen idrott och alkohol måste brytas, sexismen och de sexuella trakasserierna måste upphöra och den seglivade heteronormativa manliga normen inom idrotten måste överges.

Idrotten ska välkomna alla utan hänsyn till t.ex. kön, sexuell läggning, ålder, socialt ursprung, etnicitet eller funktionshinder. Etikfrågorna måste därför alltid stå i förgrunden inom idrotten och får inte tappas bort i jakten på medaljer och prestigeladdade mästerskap. Framgångar som bygger på fusk i någon form är inte värda någonting. Staten ska stödja detta ständigt pågående etikarbete genom att betona vikten av det i sin bidragsgivning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2007

Torbjörn Björlund (v)

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

Eva Olofsson (v)

Egon Frid (v)

Elina Linna (v)

LiseLotte Olsson (v)